

برنامه جامع ارزیابی دانشجویان دوره پزشکی عمومی

در دانشگاه علوم پزشکی بابل

دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی با همکاری اداره ارزشیابی و امتحانات

شهریور ۹۷

فهرست

صفحه	موضوع
۳	مقدمه
۴	اصول و اهداف ارزیابی
۴	ابزارهای ارزیابی
۶	برنامه زمانبندی
۷	روش تعیین حد نصاب
۷	ارائه بازخورد
۸	حراست آزمون
۸	مکانیسم های جبران ردی
۹	ملاحظات اخلاقی

یکی از قسمتهای اصلی یک برنامه درسی روش ارزیابی فراگیران است. ارزیابی صحیح میتواند با هدایت مدرسان و فراگیران تاثیرات قابل توجهی را بر کل برنامه درسی اعمال کرده و بیشتر از هر عامل دیگری در موفقیت یک برنامه تاثیر گذار باشد. حرکت به سمت آموزش مبتنی بر توانمندی، نیاز به استفاده از روشهای ارزیابی، به صورت هدفمند و معنا دار را به وجود آورده است.

ارزیابی یکی از جنبه های مهم در فرآیندهای آموزشی بوده و این امکان را فراهم می سازد تا بر اساس نتایج آن نقاط قوت و ضعف آموزش شناسایی و با تقویت جنبه های مثبت و رفع نارسایی ها در ایجاد تحول و اصلاح نظام آموزشی گام های مناسبی برداشته شود. ارزیابی موثر علاوه بر ایجاد انگیزه در دانشجویان، به مدرسین و مسئولین برای تصمیم گیری های مهم در ابعاد مختلف فرآیند یاددهی-یادگیری کمک می کند. ارزیابی فراگیران پزشکی یکی از روشهای تضمین پاسخگویی به مردم و در سطح کلان جامعه است. از طریق ارزیابی ما میتوانیم اطمینان حاصل کنیم که پزشکان آینده مهارتها و شایستگیهای لازم برای عملکرد خود به عنوان پزشک را کسب نموده و برای برآوردن نیازهای سیستم مراقبتهای سلامتی صلاحیت دارند.

با توجه به اهمیت ارزیابی دانشجو در ارتقای یادگیری، بهبود کیفیت آموزش و اطمینان از کیفیت دانش آموختگان، لازم است دانشگاه های علوم پزشکی رویکردی جامع و نظام مند به ارزیابی دانشجو داشته باشند تا از تناسب آن با برنامه های آموزشی اطمینان حاصل کنند. اهمیت این موضوع به اندازه ای است که بخش نسبتاً عمده ای از استانداردهای اعتباربخشی در رشته های مختلف علوم پزشکی به استقرار رویکردی نظام مند به ارزیابی دانشجو اختصاص دارد.

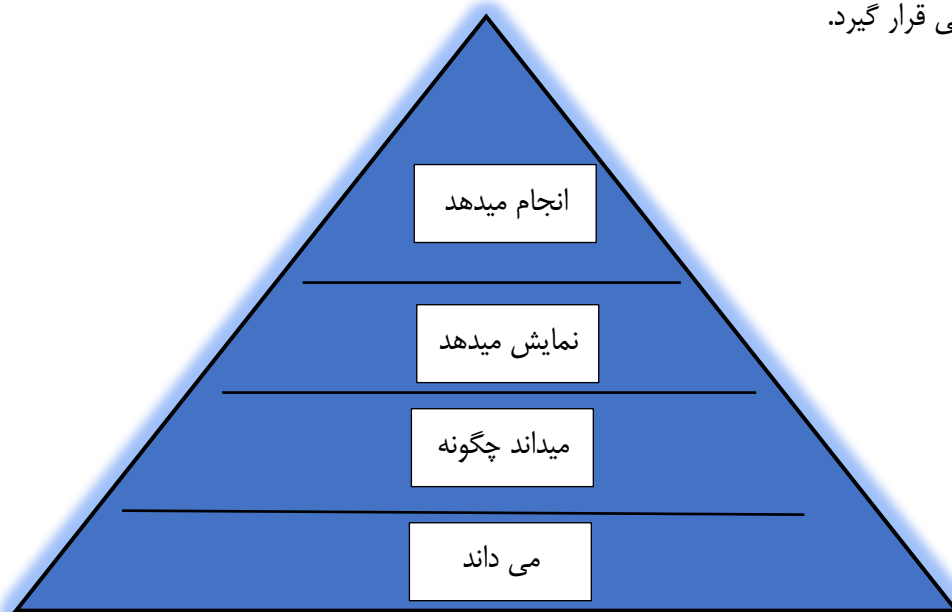
برنامه جامع ارزیابی فراگیران دوره پزشکی عمومی با هدف تربیت دانش آموختگان توانمند در این راستا برای نخستین بار تدوین شده است. امیدواریم سر آغاز مناسبی برای رویکرد نظام مند به مقوله ارزیابی فراگیران باشد.

اصول و اهداف ارزیابی:

- تعیین میزان دستیابی به اهداف یادگیری
- حمایت از یادگیری فراگیران
- ترغیب و تشویق فراگیران به مطالعه و یادگیری
- اطمینان از تربیت فراگیران توانمند، ماهر و کارآمد
- ارائه بازخورد مناسب به دانشجویان پیرامون نقاط ضعف و قوت آن ها
- استفاده از نتایج ارزیابی دانشجویان توسط مدرسین و مسئولین برای تصمیم گیری های مهم در ابعاد مختلف فرآیند یاددهی-یادگیری
- ارائه گواهی و قضاوت در مورد توانمندیهای فراگیران
- پیش بینی عملکرد آینده فراگیران

الف) ابزارهای ارزیابی:

یکی از چارچوب هایی که در انتخاب روش های ارزیابی دانشجو کمک کننده است، هرم توانمندی های میلر است که در سال ۱۹۹۰ توسط جرج میلر به منظور ارزیابی توانمندی ها در محیط بالینی ارائه شد که قابل استفاده در برنامه های آموزشی مختلف در علوم پزشکی است. هرم میلر از چهار سطح تشکیل شده است که پایین ترین سطح آن "میداند" به سنجش دانش و سطح دوم آن "میداند چگونه" به ارزیابی صلاحیت ها و دو سطح بعدی "نمایش میدهد" و "انجام میدهد" به ارزیابی عملکرد و اقدام می پردازد. استفاده از این الگو برای انتخاب ابزار ارزیابی آزمون مفید است. مهم است که حداقل یک یا دو ابزار ارزیابی برای هر سطح از این هرم انتخاب شود تا توانایی داوطلب به صورت جامع و کامل مورد ارزیابی قرار گیرد.

سطح ارزیابی	ابزار های ارزیابی
می داند و می داند چگونه	آزمون های شفاهی سوالات تشریحی گسترده پاسخ سوالات تشریحی کوتاه پاسخ سوالات چند گزینه ای سوالات جورکردنی گسترده
نمایش میدهد چگونه	آسکی (OSCE)، آسلی (OSLE)، موارد بالینی کامل، موارد بالینی کوتاه
انجام می دهد	تمرین ارزیابی بالینی کوتا (Mini-CEX)، مشاهده مستقیم مهارت های عملی (DOPS)، لاگ بوک (Log Book)، لب بوک (Lab Book) و

ضروری است دانشکده پزشکی از روش های متنوع ارزیابی دانشجو متناسب با اهداف و پیامدهای دوره پزشکی عمومی استفاده کند. برنامه دوره دکترای عمومی پزشکی شامل چهار مرحله علوم پایه و مقدمات بالینی، کارآموزی و کارورزی می باشد که ارزشیابی فراگیران به روش های زیر صورت میگیرد.

مقطع علوم پایه و مقدمات بالینی:

روش ارزشیابی، نوع آزمون و منابع درسی و امتحانی در ابتدای ترم در قالب طرح دوره به اطلاع دانشجویان رسانده می شود.

ارزیابی دروس نظری در مقطع علوم پایه در پایان ترم و در مقطع مقدمات بالینی در پایان کورس، بصورت آزمونهای چندگزینه ای (MCQ)، تشریحی، کوتاه پاسخ، جورکردنی و ... انجام شود. جهت ارزیابی فراگیران در دروس عملی - آزمایشگاهی از آزمون ساختارمند عینی آزمایشگاهی OSLE و Lab book استفاده گردد.

*** ارزیابی پیشرفت دانشجو در هر درس بر اساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام فعالیتهای آموزشی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می گیرد و استاد یا اساتید هر درس مرجع ارزیابی دانشجو در آن درس میباشند.

مقطع کارآموزی و کارورزی:

امتحان بخشهای بالینی در دوره های کارآموزی و کارورزی طی گذراندن بخش و در پایان هر بخش انجام شود.

ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در دوره های کارآموزی و کارورزی، با توجه به موارد زیر انجام خواهد گرفت:

۱- رعایت اخلاق اسلامی و حرفه ای و حفظ شئون دانشجویی

۲- تکمیل صحیح و دقیق دفترچه یادداشت روزانه (Log Book) که شامل موارد ذیل می گردد:

- انجام مهارت های بالینی
 - مهارت پرونده نویسی
 - ارائه گزارش صبحگاهی
 - فعالیت فراگیر در اورژانس
 - ارزیابی فراگیر در راند درون بخشی
 - فعالیت درمانگاهی
 - ارائه کنفرانس/ژورنال کلاب
 - ارزیابی عملکرد دانشجو توسط دستیاران بخش
 - ارزیابی مهارت ارتباطی
 - ۴- نمره چک لیست Mini-CEX.
 - ۵- نمره چک لیست DOPS
 - ۶- شرکت در امتحانات OSCE پایان بخش
 - ۷- آزمون کتبی/ شفاهی پایان دوره
- نمره کلی توسط استاد مربوطه داده می شود

*** نتیجه ارزیابی دانشجو به صورت نمره تعیین می شود و نمره دانشجو در هر درس یا هر بخش بصورت عددی از بین صفر تا بیست مشخص می شود.

*** طراحی هر کدام از این ابزارها به عهده گروه مربوطه و همکاری EDO مراکز آموزشی درمانی و دانشکده صورت خواهد گرفت.

*** جدول برنامه ریزی آزمون OSCE توسط گروه آموزشی مربوطه، اداره آموزش و نمایندگان EDO دانشکده و مراکز آموزشی که شامل تعداد، زمان، مکان، تعداد ارزیابان و بیمارنا می باشد تدوین گردیده و توسط کارگروه آزمون به اطلاع فراگیران و اساتید رسانده و اجرا می گردد.

آزمون های جامع علوم پایه و پیش کارورزی:

در پایان دوره علوم پایه، امتحان جامع علوم پایه برگزار می شود و قبولی در امتحان جامع شرط ورود به دوره بعدی می باشد.

*** شرط شرکت در امتحان جامع علوم پایه، قبولی در کلیه دروسهای مرحله اول (درسهای علوم پایه و درسهای عمومی) و کسب میانگین کل ۱۲ از این مرحله است. شرکت در امتحان جامع علوم پایه، تا سه نوبت مجاز است.

در پایان دوره کارآموزی آزمون جامع پیش کارورزی برگزار می شود و قبولی در این آزمون شرط ورود به دوره کارورزی است. شرط شرکت در آزمون جامع پیش کارورزی، قبولی در کلیه دروسها و بخشهای مرحله کارآموزی بالینی، کسب میانگین کل ۱۴ از مرحله سوم و ثبت موضوع پایان نامه میباشد.

آزمون صلاحیت بالینی:

لازم است علاوه بر امتحانات و ارزیابی های پایان بخش های بالینی، در مرحله کارورزی نیز آزمون ارزیابی صلاحیت بالینی برگزار گردد. آزمون صلاحیت بالینی شامل سنجش مهارتهای بالینی، ارتباطی و اقدامات عملی می باشد. قبولی در آزمون صلاحیت بالینی برای فراغت از تحصیل الزامی می باشد.

آزمون های مجازی:

آزمون های الکترونیک پایان ترم تابستانی مجازی طبق دستورالعمل ابلاغی از وزارت متبوع برگزار می گردد. آزمون های جامع الکترونیک میان دوره علوم پایه و پیش کارورزی پزشکی طبق دستورالعمل ابلاغی از وزارت متبوع برگزار میگردد.

(ب) برنامه زمانبندی:

برنامه زمانبندی امتحانات (شامل زمان شروع و پایان امتحانات پایان ترم) هر ساله در ابتدای شروع سال تحصیلی پس از نظرخواهی دانشکده پزشکی و تصویب آن در شورای آموزشی دانشگاه جهت اجرا، ابلاغ می گردد. آموزش دانشکده پزشکی بایستی، زمان و مکان برگزاری آزمون را در شروع ترم تحصیلی، به دانشجویان اطلاع رسانی کند.

- برگزاری آزمون های پایان ترم در مقطع علوم پایه حداقل امکان بر اساس تقویم دانشگاهی اجرا می شود. در صورت تغییر زمان برگزاری آزمون مغایر با تقویم دانشگاه، تغییر زمان آزمون منوط به تایید کلیه دانشجویان اعم از میهمانی و..... در محدوده ی تقویم دانشگاهی می باشد.

- آزمون صلاحیت بالینی سالیانه چهار بار بصورت OSCE طبق مصوبه شورای عالی برنامه ریزی پزشکی عمومی وزارت متبوع توسط معاونت آموزشی دانشگاه با همکاری دانشکده پزشکی برگزار گردد.

- آزمون های جامع علوم پایه و پیش کارورزی بصورت دو بار در شهریور و اسفند طبق مصوبه شورای عالی برنامه ریزی پزشکی عمومی وزارت متبوع توسط معاونت آموزشی دانشگاه با همکاری دانشکده پزشکی برگزار می گردد.

- آزمون های میان دوره بصورت دو بار در خرداد و آذر طبق مصوبه شورای عالی برنامه ریزی پزشکی عمومی وزارت متبوع توسط معاونت آموزشی دانشگاه با همکاری دانشکده پزشکی برگزار گردد.

آزمون های الکترونیک ترم تابستانی مجازی طبق دستورالعمل ابلاغی از وزارت متبوع برگزار میگردد.

ج) روش تعیین حد نصاب:

تعیین حد نصاب یا استاندارد، نمره ای منحصر به فرد است که مرز بین افرادی که عملکرد خوب داشته یا نداشته اند را مشخص می کند. تعیین حد نصاب روشی نظام مند برای جمع آوری قضاوت‌های ارزشی، رسیدن به اجماع نظر و بیان توافق نظر به عنوان یک نمره منفرد در آزمون است که به دو گروه روش های هنجار محور و روش های ملاک محور تقسیم می شوند.

۱- روش های هنجار محور: در این روش ها احتمال قبولی یا رد یک فراگیر در آزمون به عملکرد سایر فراگیران وابسته است و تعداد قبولی در آزمون از قبل مشخص است.

۲- روش های ملاک محور: در این روش ها ملاک قبولی از قبل مشخص می شود. بدین ترتیب تصمیم گیری در مورد رد یا قبولی یک داوطلب مشخص، وابسته به عملکرد دیگر داوطلبان نخواهد بود.

با توجه به این که آزمون های تکوینی بیشتر با هدف اصلاح یادگیری و بهبود وضعیت انجام می شوند، اساتید می توانند هم از روش های ملاک محور و هم روش هنجار محور جهت تعیین قبولی افراد استفاده کنند. ولی آزمون های تراکمی حتما باید ملاک محور باشند و ملاک قبولی از پیش تعیین شود.

حدنصاب قبولی مطابق با ضوابط کوریکولوم آموزشی دوره پزشکی عمومی تعیین می گردد

✚ حداقل نمره قبولی در دروسهای مرحله اول و دوم دوره پزشکی عمومی ۱۰ و حداقل میانگین کل هر یک از این مراحل ۱۲ می باشد.

✚ حداقل نمره قبولی در هر یک از دروسهای نظری مرحله کارآموزی و بخشهای مربوط به مراحل سوم و چهارم دوره پزشکی عمومی ۱۲ است و حداقل میانگین کل هر یک از این مراحل ۱۴ می باشد.

✚ هریک از دروس نظری و عملی نمره مستقل دارند، اما نمره دروس نظری - عملی که یک درس محسوب می شوند، معدل دو قسمت نظری و عملی و با توجه به ضرایب هر کدام است. در صورتی که معدل دو قسمت نظری و عملی به ۱۰ نرسد و یا نمره یکی از آنها از ۸ کمتر باشد هر چند معدل به ۱۰ رسیده باشد، هر دو قسمت باید مجدداً تکرار شود.

✚ در آزمون صلاحیت بالینی، نمره قبولی ۵۰ درصد از کل نمرات آزمون می باشد. نمره قبولی در هر ایستگاه نیز ۵۰ درصد نمره کل ایستگاه می باشد. هر داوطلب میتواند در مجموع در سه ایستگاه نمره کمتر از ۵۰ درصد کسب کند که از این سه ایستگاه حداکثر یک ایستگاه می تواند ضروری باشد.

✚ حد نصاب قبولی آزمون های علوم پایه و پیش کارورزی در هر نوبت متغیر بوده و توسط وزارت متبوع تعیین و ابلاغ میگردد.

د) ارائه بازخورد:

ارائه بازخورد (Feedback) مهمترین عامل یادگیری بوده و قلب آموزش پزشکی محسوب می شود. بازخورد مناسب فراگیران را از میزان پیشرفت یا کمبودها آگاه می کند و آنها را به درگیر شدن در فعالیت های مناسب یادگیری هدایت می کند. ضروری است دانشکده پزشکی، با توجه به نقش بازخورد مناسب در بهبود یادگیری و عملکرد دانشجویان، ساز و کاری برای ارائه بازخورد به فراگیران متناسب با هدف آزمون و امکانات و ظرفیت دانشکده تعیین کند.

استاد یا اساتید هر درس یا هر بخش موظفند گزارش نمره نهایی دانشجو در آن درس یا بخش را حداکثر ظرف ده روز پس از برگزاری امتحان آن درس، به آموزش دانشکده تسلیم نمایند.

پس از اعلام نمره توسط آموزش، دانشجو میتواند حداکثر تا ۳ روز پس از اعلام نتایج اعتراضات خود را کتباً به آموزش دانشکده اعلام کند تا رسیدگی لازم صورت پذیرد.

اداره آموزش دانشکده یا واحد ذیربط در هر دانشگاه موظف است نمرات نهایی را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید. تبصره: نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیر قابل تغییر است.

نمرات آزمون های پایان دوره بالینی (OSCE, Log Book و..) پس از ارزیابی به اطلاع دانشجو رسانده شود

در آزمون های تکوینی بالینی (DOPS و Mini-CEX) ارائه بازخورد به دانشجو جهت بهبود عملکرد جزئی از آزمون بوده و بایستی در چک لیست مربوطه توسط استاد تکمیل گردد.

موارد مربوط به پیشرفت تحصیلی فراگیران را مستند کرده و به طور شفاف به اطلاع دانشجو برساند.

ساز و کاری برای تعیین دانشجویان با عملکرد ضعیف و دارای افت تحصیلی و ارائه بازخورد به آنان مشخص کند.

ساز و کاری برای رسیدگی به اعتراضات دانشجویان تعریف کند.

ه) حراست آزمون:

استاد ارائه دهنده ی درس، مسئولیت طراحی سوالات آزمون و ارسال به موقع آنها به کارشناس آموزش را بر عهده دارد. سوالات باید در بسته بندی مخصوص و پلمپ شده در اختیار آموزش دانشکده قرار داده شود. استاد ارائه دهنده ی درس موظف است در زمان آزمون مربوطه در محل برگزاری آزمون حضور داشته باشد و پس از اتمام آزمون، پاسخ نامه ها را تحویل بگیرد. تخلف دانشجویان در جلسات آزمون باید صورت جلسه شده و به معاونت آموزشی دانشکده ارسال گردد تا بر طبق آئین نامه تخلفات آموزشی اقدام لازم صورت گیرد.

مراقبان آزمون بایستی طبق شیوه نامه برگزاری آزمون دانشگاه مصوب شورای آموزشی عمل نمایند.

در خصوص برخورد با تقلب و تخلف فراگیران در آزمون طبق شیوه نامه برگزاری آزمون های دانشگاه عمل شود.

صحت و درستی عملکرد دوربین های مداربسته سالن امتحانات قبل از شروع دوره آزمون ها توسط حراست دانشگاه مورد تایید قرار گیرد.

ضروری است آنتن بلاکر ها در ابتدای هر آزمون توسط مسئول حوزه آزمون به کار انداخته شوند.

و) مکانیسم های جبران ردی:

میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هر یک مراحل اول و دوم دوره پزشکی عمومی (علوم پایه و مقدمات بالینی) نباید از ۱۲ و میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هر یک از مراحل سوم و چهارم (کارآموزی و کارورزی) این دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد، دانشجویی که در پایان هر یک از مراحل مذکور دارای میانگین کل کمتر از حد تعیین شده باشد، در صورتی که مدت مجاز تحصیل وی در آن مرحله به پایان نرسیده باشد، می تواند درسها یا بخشهایی را که در آنها نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده است، تکرار کند. در غیر این صورت حق ورود به مرحله بعدی و یا فراغت از تحصیل را نخواهد داشت.

در صورتی که دانشجو درسها و بخشهای با نمرات کمتر از ۱۴ را جهت جبران کمبود میانگین هر یک از مراحل سوم و چهارم دوره دکترای عمومی پزشکی تکرار نموده و نمرات بالاتر از ۱۴ کسب کرده ولیکن کمبود میانگین کل آن مرحله جبران نشده باشد، ضمن رعایت سایر مقررات آموزشی می تواند مجدداً همان درسها و بخشها را علی رغم داشتن نمره بالاتر از ۱۴ تکرار نماید تا کمبود میانگین مرحله مربوطه جبران شود

در صورتی که دانشجویی، تعدادی از درسها یا بخشهایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده، جهت جبران میانگین کل هر یک از مراحل دوره دکترای عمومی پزشکی تکرار نماید و در درس یا بخش تکراری مردود شود، چنانچه پس از احتساب کلیه نمرات قبولی، ردی و تکراری میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب رسیده باشد، قبولی قبلی او در آن درس یا بخش ملاک عمل است و دانشجو می تواند وارد مرحله بعدی شود و در صورتی که میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب نرسیده باشد دانشجو در آن درس یا بخش مردود است و علی رغم که قبلاً نمره قبولی کسب نموده بایستی مجدداً آن درس یا بخش را تکرار نماید.

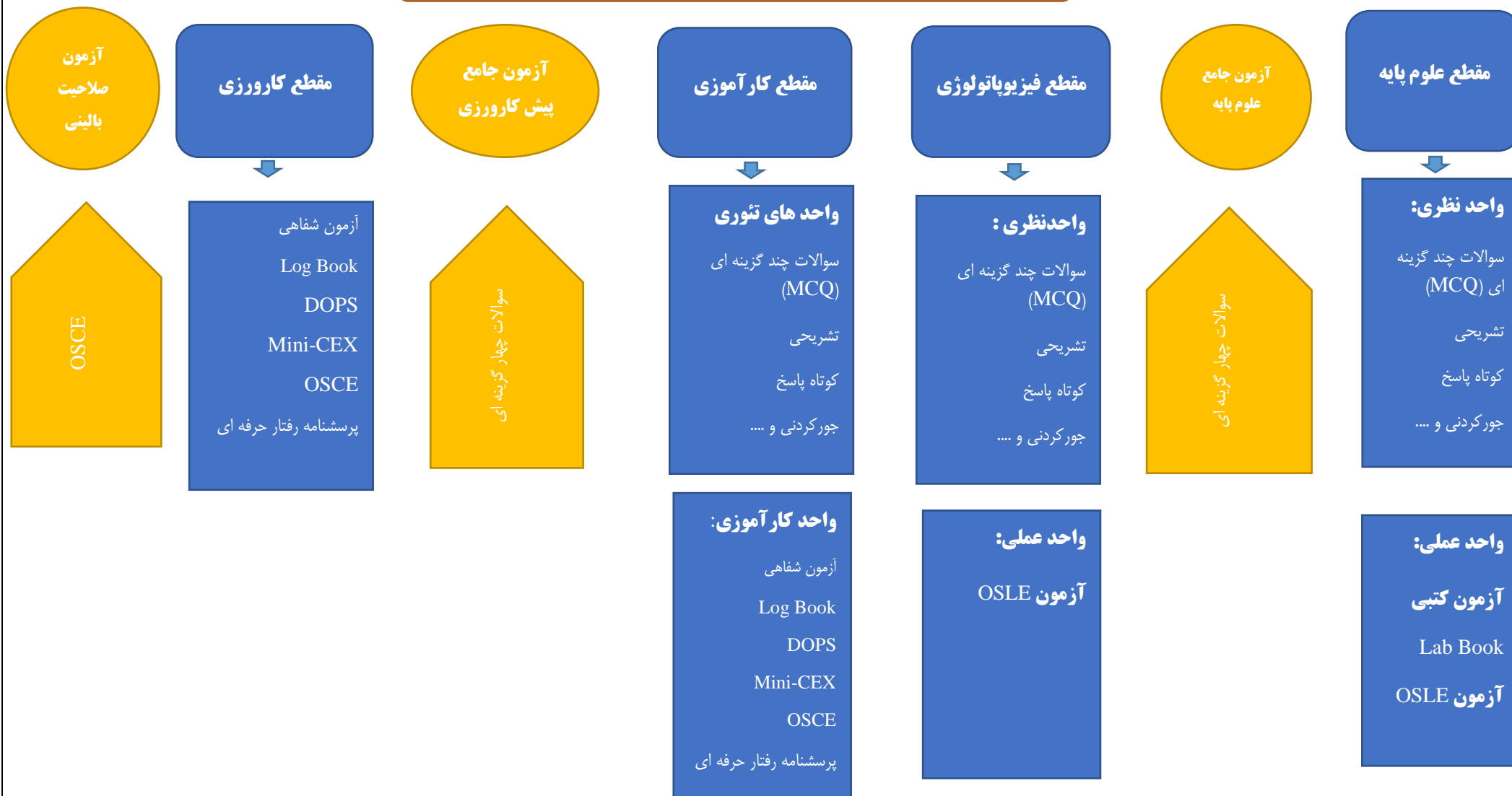
دانشجویی که نتواند یا نخواهد از فرصت مذکور در این ماده استفاده کند، و یا علی رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل خود را جبران نماید چنانچه میانگین کل واحدهایی را که گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی و کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته تغییر رشته دهد.

(ز) ملاحظات اخلاقی:

برگزاری آزمون های پایان ترم حداقل امکان بر اساس تقویم دانشگاهی اجرا شود. در صورت تغییر زمان برگزاری آزمون مغایر با تقویم دانشگاه، تغییر زمان آزمون منوط به تایید کلیه دانشجویان اعم از میهمانی و..... و در محدوده ی تقویم دانشگاهی می باشد. ضروری است روش ارزشیابی، نوع آزمون و منابع درسی و امتحانی در ابتدای ترم در قالب طرح دوره به اطلاع دانشجویان رسانده شود. برای هیچ یک از آزمون ها نمره ی منفی لحاظ نگردد. تضاد منافع اعضای هیات علمی در خصوص طراحی سوالات در صورتی که نسبتی با دانشجوی آن مقطع داشته باشد باید در نظر گرفته شود. اساتید موظفند در ارائه نمرات پایان ترم عدالت را رعایت نمایند بدین معنا که نمرات دانشجویان را بدون در نظر گرفتن مواردی مانند جنسیت، قومیت، نژاد، زبان و ... ثبت نمایند. در جلسه آزمون، اساتید موظفند با احترام با دانشجویان، کارشناسان آموزش و سایرین رفتار کنند.

عنوان فرایند: اجرای نظام ارزیابی دانشجویان - ابزار ارزیابی
صاحب فرایند: معاونت آموزشی - دانشکده پزشکی، پرسنل آموزش، فراگیران، اساتید
دامنه: معاونت آموزشی - دانشکده پزشکی

ابزار ارزیابی در مقاطع مختلف دوره پزشکی عمومی

عنوان فرایند: اجرای نظام ارزیابی دانشجویان - زمانبندی امتحانات
صاحب فرایند: معاونت آموزشی - دانشکده پزشکی، پرسنل آموزش، فراگیران، اساتید
دامنه: معاونت آموزشی - دانشکده پزشکی - مراکز آموزشی و درمانی

زمانبندی و اطلاع رسانی امتحانات در مقاطع مختلف دوره پزشکی عمومی

